

5.
SINIF

SOSYAL BİLGİLER

DİNAMİK SORU BANKASI

Öğrenme Çıktısı Odaklı

- Açık Uçlu Sorular
- Destekleyici Sütunlar
- Klasik Test
- Yeni Nesil Test
- Tekrar Testleri
- Deneme Sınavları

Yeni
Müfredata
Uygun

Tamamı
Video
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uyumlu

mobİL
analİZ

turuncu

Öğrenme Alanı: Birlikte Yaşamak

Gruplar ve Roller	4
Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü	
Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin	
Toplumsal Birliğe Etkisi.....	10
Tekrar Testi-1	20
Tekrar Testi-2	22

Öğrenme Alanı: Evimiz Dünya

Yaşadığımız İlin Göreceli Konumu - Yaşadığımız İilde Doğal ve Beşerî Çevredeki Değişim.....	24
Yaşadığımız İilde Meydana Gelebilecek Afetlerin Etkileri	
Ülkemize Komşu Devletler.....	32
Tekrar Testi-1	40
Tekrar Testi-2.....	42

Öğrenme Alanı: Ortak Mirasımız

Ortak Miras Ögeleri.....	44
Anadolu'nun İlk Yerleşim Yerlerinde Sosyal Hayat	
Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin Ortak Kültürel Mirasa Katkıları.....	50
Tekrar Testi-1	60
Tekrar Testi-2	62
1. Dönem Tekrar Testi 1	64
1. Dönem Tekrar Testi 2	66

Öğrenme Alanı: Yaşayan Demokrasimiz

Demokrasi ve Cumhuriyet Kavramının Temel Nitelikleri	
Etkin Vatandaşın Özellikleri	68

Temel Haklar, Sorumluluklar	
Sorunlarımızın Çözümünde Başvurulabileğim Kurumlar	74
Tekrar Testi-1	88
Tekrar Testi-2	90

Öğrenme Alanı: Hayatımızdaki Ekonomi

Kaynakların Verimli Kullanımı-Bütçe Oluşturma	92
Yaşadığımız İldeki Ekonomik Faaliyetler	102
Tekrar Testi-1	108
Tekrar Testi-2	110

Öğrenme Alanı: Teknoloji ve Sosyal Bilimler

Teknolojik Gelişmelerin Toplum Hayatına Etkileri	112
Teknolojik Ürünlerin Bilinçli Kullanımı	120
Tekrar Testi-1	128
Tekrar Testi-2	130
2. Dönem Tekrar Testi-1	132
2. Dönem Tekrar Testi-2	134

Deneme Sınavı-1	136
Deneme Sınavı-2	140
Deneme Sınavı-3	142
Yanıtlar	144

TANIM

Grup ve Rol

Aynı amaç için bir araya gelmiş en az iki kişiden oluşan kişiler topluluğuna **grup** denir.

Üye olunan grup ve kurumlarda üstlenilen görev veya sorumluluklara **rol** denir.

BİLİYOR MUSUN

Sosyal rollerimizin bir kısmına doğuştan sahip olurken bir kısmını sonradan kazanırız.

ÖĞREN

Grupların özellikleri

- Üyeler arasında iş bölümü vardır ve iş birliği hâlinde hareket ederler.
- Belli sürelerle bir araya gelirler.
- Ortak bir amaç çevresinde birleşirler.
- En az iki kişiden oluşurlar.
- Aralarında ilişki ve alışveriş vardır.
- Birbirlerini yakından tanırırlar.
- İsteyerek ve planlayarak bir araya gelirler.

ANAHTAR SORU

Bireyler birden fazla toplumsal role sahiptir. Bu roller arasında zaman zaman ilişki olabilir. Örneğin bir rol, bireyin diğer rolünü yerine getirmesini kolaylaştırabilir.

Verilen açıklamaya uygun bir örnek yazın.

Çözüm:

Öğretmen olan Şenay Hanım'ın çocuklarının eğitiminde meslek bilgisini kullanması.

1. Üyesi olduğunuz grupları yazın.

2. Toplum öğretmenlerden öğrencilerini bilgilendirmesini, öğrencilerden ise derslerine çalışmalarını bekler.

Verilen ifadede rollerin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

3. Sorumluluk duygusu gelişmiş kişilerin özelliklerini yazın.

4. Doğduğumuz andan itibaren çeşitli sosyal roller üstleniriz. Bu rollerin bir kısmı biyolojik özelliklerimizden kaynaklanır, herhangi bir ilgi ve yeteneği gerektirmez. Bazı rollerimize ise kendi isteğimizle çalışıp sonradan sahip oluruz.

Buna göre metindeki altı çizili ifadeye uygun üç tane örnek yazın.

5. Bazı roller bireylerin aldığı eğitim, yaptığı çalışmalar ve kazandığı başarılar sonucunda değişir.

Verilen ifadeye uygun bir örnek yazın.

6. Sanayi İnkılabı'nın sonucu olarak meydana gelen ekonomik kalkınma, kentleşme, batılılaşma, hızlı nüfus artışı, iç ya da dış göçler büyük çaplı toplumsal dönüşümler yaratmıştır. Bu toplumsal dönüşümler kişilerin üstlendikleri rollerden beklentileri değiştirmiştir. Örneğin, kadınların çalışma hayatına daha aktif biçimde katılmaya başlamaları, onlara cinsiyet üzerinden yüklenen geleneksel rolleri değiştirmiştir.

Verilen metinde Sanayi İnkılabı'nın roller üzerinde yarattığı hangi değişiklik üzerinde durulmuştur?

BİLGİ

Bireylerin yaşı, fiziksel özellikleri, ilgi ve yetenekleri rollerin belirlenmesinde etkilidir.

DİKKAT

- Dünyaya geldiğimiz anda üyesi olduğumuz ilk grup ailedir.
- Çevremizde katıldığımız oyun ve farklı etkinlik grupları sosyal gruplar olarak adlandırılır.
- Gruplar içerisindeki rolleri yerine getirirken bazı kararlar almamız gerekir. Bu kararları almak ve sonuçlarını kabul etmek bizim sorumluluğumuzdur.

HATIRLA

Bireylerin birden fazla sosyal rol üstlenmesi bazen rollerinden hangisine uygun davranış sergileyeceğine karar vermemesine neden olur.

1. Aşağıdakilerden hangisi grupların özelliklerinden biri değildir?

- A) Belirli sürelerle bir araya gelirler.
 B) En az dört kişiden oluşurlar.
 C) Ortak bir amaç doğrultusunda birleşirler.
 D) Üyeleri arasında iş bölümü vardır.

2. Sosyal rollerimizin bir kısmına doğuştan sahip olurken bir kısmını sonradan kazanırız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sonradan kazanılan rollere örnek oluşturur?

- A) Kardeş
 B) Baba
 C) Evlat
 D) Okul takımı üyesi

3. Grup: Görüşleri, amaçları, çıkarları aynı olan kişiler bütünüdür.

Kurum: Genellikle devletle ilişkisi olan, topluma hizmet eden örgütlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tanımları verilen kurumlara örnek gösterilebilir?

	Kurum	Grup
A)	Komşular	Okul
B)	Proje arkadaşları	TBMM
C)	Adliye	Sınıf arkadaşları
D)	Aile üyeleri	Kütüphane

4. Ahmet bir şirkette makine mühendisi olarak çalışmaktadır. Aynı zamanda bir eş, baba ve tiyatro kulübünde oyuncudur.

Buna göre Ahmet ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir şirkette çalışmaktadır.
 B) Farklı gruplarda rolleri vardır.
 C) Sosyal bir faaliyette bulunmaktadır.
 D) Sorumluluklarını yerine getirmemektedir.

5. Grup veya kurumlarda sahip olduğumuz bazı roller vardır.

Buna göre grup veya kurumlardaki rollerimizden hangisi doğrudur?

	Grup ve Kurum	Rol
A)	Müzik grubu	Solist
B)	Aile	Kaleci
C)	Futbol takımı	Çocuk
D)	Okul	Torun

**6. I. Her grubun görevi farklıdır.
 II. İnsanların her grup içinde farklı rolleri bulunur.
 III. Rollerimiz bize birtakım haklar ve sorumluluklar yükler.**

Verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) II ve III
 D) I, II ve III

7. Sorumluluk sahibi olduğumuz alanlar arasında,

- I. Aile
- II. Toplum
- III. Okul

unsurlarından hangileri yer alır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8. Toplumda bazı sorumluluklarımızı yerine getirmede yasal yaptırımlarla karşılaşırız.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek gösterilebilir?

- A) Otobüse sırayı bozarak binmek
- B) Trafikte kırmızı ışıkta geçmek
- C) Sokakta cep telefonu ile konuşmak
- D) Otobüste yaşlılara yer vermemek

9. Bir gruba üye olan bireylerin üstlendiği rolün gereklerini yerine getirmesine "sorumluluk" denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi evdeki sorumluluklarımızdan biridir?

- A) Dersi dikkatli dinlemek
- B) Trafik kurallarına uymak
- C) Odamızı temiz ve düzenli tutmak
- D) Oy kullanmak ve vergi vermek

10. Aşağıdakilerden hangisi sorumluluk sahibi birine ait bir davranış değildir?

- A) Hakan, oyuna daldığından eve geç döndü.
- B) Bahar, ev ödevini yatmadan önce tamamladı.
- C) Nil, odasını kısa sürede topladı.
- D) Mehmet, yediği bisküvinin paketini çöpe attı.

11. Her birey bulunduğu gruplarda üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmek durumundadır.

Bu durum,

- I. Grup üyelerinin uyum içinde olması
- II. Grup üyeleri arasında çatışma yaşanmaması
- III. Yapılacak işlerin çabuk bitmesi

ifadelerinden hangilerini sağlar?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

12. Yaşadığımız toplumda sorumluluklarımız vardır.

Aşağıdakilerden hangisi topluma karşı sorumluluklarımızdan biri değildir?

- A) Otobüse sırayla binmek
- B) Çöpleri yere atmamak
- C) Yeşil alanları korumak
- D) Aile bütçesine katkıda bulunmak

1.

Demet hanımla ilgili verilen şekle göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılabilir?

- A) Gruplar arasında ilişki vardır.
- B) Farklı gruplarda farklı rolleri vardır.
- C) Bulunduğu her grupta sorumlulukları aynıdır.
- D) Bulunduğu gruplardaki rollerini tam olarak yerine getirememektedir.

2. 5. Sınıf öğrencisi olan Ali aşağıdaki gruplardan hangisine dâhil değildir?

Tiyatro grubu

Halk oyunları grubu

Spor takımı arkadaşları

İş arkadaşları

3.

I

Sofra hazırlanırken annemize yardım etmek

II

Dersleri dikkatli dinlemek

III

Başkalarının haklarına saygılı olmak

Bu sorumlulukların ait olduğu gruplar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Aile	Okul	Toplum
B)	Sınıf	Toplum	Aile
C)	Toplum	Arkadaş	Okul
D)	Arkadaş	Aile	Sınıf

4. Kişiler doğdukları andan itibaren belirli grupların içinde yer alır. Yaşamları süresince de farklı grupların içinde yer almaya devam eder.

Buna göre kişilerin doğdukları zaman yer aldıkları grup aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Arkadaş grubu

B)

Oyun grubu

C)

Aile

D)

Sınıf

BİLİYOR MUSUN

Her toplumda farklı özelliklere sahip olan kültürü meydana getiren maddi (somut) ve manevi (soyut) unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurlar bir toplumu millet hâline getiren ve milletten millete değişen değerlerdir.

TANIM

- Bir toplumun tarihsel gelişme sürecinde yarattığı maddi ve manevi değerlerin oluşturduğu unsurların tümüne **kültür** denir.

DİKKAT

Kültürün Ana Öğeleri

- Din
- Tarih
- Dil
- Örf, adet, gelenek ve görenekler
- Dünya görüşü
- Sanat

ANAHTAR SORU

Ülkemizde kültürel çeşitliliğin zengin olmasında etkili olan unsurlar nelerdir?

Çözüm:

Ülkemizde kültürel çeşitliliğin zengin olmasında etkili olan unsurlar; tarihi ve coğrafi özellikler, dil, din, gelenek ve görenekler, sanat ve mutfak kültürüdür.

1. Kültürün özelliklerinden üç tanesini yazın.

2. Milli kültür nedir?

3. Farklı kültürel özelliklere saygı duyan insanların özelliklerinden üç tanesini yazın.

4. Mahallenizdeki toplumsal yardımlaşma ve dayanışmayla ilgili neler yapılabilir?

5. Aile içi yardımlaşma ve dayanışmaya örnek verin.

6. Yardımlaşma ve dayanışmayla ilgili üç tane atasözü yazın.

7. Millî Mücadele Dönemi'nde yaşamış olsaydınız Tekalif-i Millîye Emirleri'ne nasıl destek olurdunuz?

ÖĞREN

Yardımlaşma ve Dayanışmanın Faydaları

- Toplumsal barışa katkı sağlar.
- Birlik ve beraberliği güçlendirir.
- Kardeşlik ve dostluk duygularını geliştirir.
- Toplumda yardımsever bireyler yetişmesini sağlar.

BİLGİ

Sadaka Taşı

Genellikle camilerde bulunan, ihtiyaç sahiplerinin alabilmeleri için bağışta bulunulan özel yerdir.

HATIRLA

Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri insanların;

- Barınma
- Beslenme
- Giyinme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya çıkmıştır.

Verilenlerden hangileri Türk kültürüne ait yöresel kıyafetlerdendir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Görseli verilen ürünler aşağıdaki ülkelerden hangisinin yemek kültürüne aittir?

- A) Brezilya
B) Almanya
C) İtalya
D) İngiltere

3. Kültür, bir toplumun yaşam biçimidir. Bizi birbirimize bağlar.

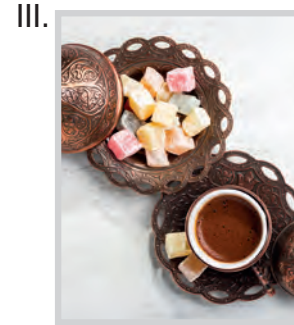
Aşağıdakilerden hangisi kültürü oluşturan öğelerden biri değildir?

- A) Tarih
B) Din
C) Ticaret
D) Görenek

Zeybek

Baklava

Kahve ve lokum

Verilenlerden hangileri Türk kültür öğeleri arasında yer alır?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

5. Dünyaya gelen bir birey, içine doğduğu toplumun dilini, dinini, yiyip içmesini, sosyal yaşantısını, görgü kurallarını, manevi değerlerini belli bir kültür kalıbı içinde öğrenir. Toplumsal hayatta kültürün bunun gibi birçok işlevi vardır.

Buna göre kültürle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal bütünleşmeyi sağlar.
B) Bireylerin gelişimlerine destek olur.
C) Toplumsal birlikteliğin oluşmasında etkilidir.
D) Evrensel değerlerin milli unsurların önüne geçmesine yol açar.

6. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma toplumsal yaşamın bir gereğidir. Bu sayede insanlar tek başına yapamayacakları işleri bir araya gelerek kolayca hallederler.

Aşağıdakilerden hangisi verilen durumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Sosyal bağlar güçlenir.
- B) Toplumsal huzur ve uyum sağlanır.
- C) Sosyal gruplar arasındaki farklılık artar.
- D) İnsanların birbirleriyle olan iletişimi artar.

7. Sivil toplum kuruluşları, devlet kuruluşlarına bağlı olmadan halkın kendi içinde gönüllülük esasına dayalı olarak oluşturdukları topluluklardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sivil toplum kuruluşlarının amaçlarından biri olamaz?

- A) Sorunların çözümünde resmî kurumlara yardımcı olmak
- B) Üyelerinin ekonomisine katkıda bulunmak
- C) Toplumda demokrasinin yerleşmesini sağlamak
- D) Dayanışma ve yardımlaşmanın önemini göstermek

8. İnsanlar, sosyal ve temel ihtiyaçlarını karşılamak için yardımlaşmaya ve dayanışmaya ihtiyaç duyarlar.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi verilen bilgiye örnek oluşturur?

- A) Damlaya damlaya göl olur.
- B) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- C) Başak büyüdükçe boynunu eğer.
- D) Davul dengi dengine diye çalar.

9. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma maddi ve manevi destekle sağlanabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi manevi desteğe örnek gösterilebilir?

- A) Doğal afet sonucunda afetzedelere yardım amacıyla açılan banka hesabına para yatırmak
- B) Şehit düşen askerlerimizin çocuklarının eğitim masraflarını karşılamak
- C) Köy okullarının kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak için yardım kampanyası başlatmak
- D) Sağlık durumu kötüleşen bir yakınımıza hasta ziyaretinde bulunmak

10. Birlik, beraberlik ve yardımlaşmanın olduğu toplumlarda aşağıdakilerden hangisinin varlığından söz edilebilir?

- A) Dayanışma
- B) Bireysellik
- C) Toplumsal çatışma
- D) Toplumda ayrışma

1. Her kültür, aynı sorun ve aynı ihtiyaçları yaşayan, aynı amaç ve hedefleri olan insanların ortak malıdır ve bazı özelliklere sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kültürün özelliklerinden biri değildir?

- A) Geçmişin birikimlerinden yararlanıldığından bir değerler birikimidir.
B) Eğitim yoluyla diğer nesillere aktarılır.
C) Her toplumun kendine özgü bir kültürü vardır.
D) Değişmeyen bir yapısı olduğundan yeniliklere kapalıdır.

2. El sanatları, ortaya çıktığı toplumun, duygularını, sanatsal beğenilerini ve kültürel özelliklerini yansıtır. Geleneksel Türk El Sanatları, Anadolu'nun binlerce yıllık tarihinden gelen çeşitli uygarlıkların kültür mirasıyla, kendi öz değerlerini birleştirerek zengin bir mozaik oluşturmuştur.

Buna göre,

- I. İğne oyacılığı
II. Kilim, peşkir dokumacılığı
III. Semercilik

faaliyetlerinden hangileri Türk el sanatları arasında yer alır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3. Desenleri ve renkleriyle öne çıkan kimonolar yıllardan beri giyilen geleneksel kıyafetlerdir. Farklı desenlere, sembollere ve renklere sahip olan kimonaların kendi içinde anlamları vardır. Kumaşının rengi, hangi bitkiden yapıldıysa onun ruhunu taşıdığına ve özelliklerini yansıttığına inanılır.

Metinde aşağıdaki ülkelerden hangisinin kültüründen bahsedilmektedir?

- A) Almanya
B) Japonya
C) Hollanda
D) Yunanistan

4. Farklılıklar toplumun bir parçasıdır. İnsanlar arasındaki farklılıklar, bireyleri etkin ve değerli kılar. Çünkü bireyler bu farklılıklarıyla toplum üzerinde etkili olmaktadır. Bir toplumu karşılaştığı zorluklar karşısında güçlü kılan, bireyler arasındaki beraberlik ruhudur. Farklılıklar (bilgi, anlayış, yetenek vb.) hayatın zorluklarıyla mücadeleyi ve birlikte yaşamayı kolaylaştırır. Herkes her konuda bilgi sahibi olamayacağından farklılıklardan yararlanmanın önemini anlayan insanlar, birlikte yaşamının gerekleri olan hoşgörü, ahlâk, saygı, sevgi, adalet gibi değerlerin var olmasına katkıda bulunur.

Paragrafa en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitim ve Kültür
B) Farklılığımız Zenginliğimizdir
C) Kültür ve Demokrasi İlişkisi
D) Dünya Barışı

5. Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması, afetlere müdahale edilmesi ve afet sonrasındaki iyileştirme çalışmalarının hızlı bir şekilde tamamlanması amacıyla gereken faaliyetlerin planlanması, yönlendirilmesi amacıyla kurulmuş olan bir kurumdur.

Metinde bahsedilen kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) AFAD
B) Darülaceze
C) Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
D) Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı

6. Her ülke kendi yaşam tarzını yansıtan kültürel anlayışına, inancına ve damak zevkine uygun yiyecekleri farklı yöntemler deneyerek mutfak kültürünü oluşturmuştur. Göç, savaş, din, ticaret ve komşuluk ilişkileri ülke halklarını etkileyerek birbirlerinin kültürlerine yeni mutfak öğeleri ve anlayışlar eklemiştir. Akdeniz bölgesinde yaşayan değişik sosyal ve kültürel özelliklere sahip halklar bulunmaktadır. Yunan, Türk ve Kıbrıs halkları yüzyıllarca aynı coğrafyayı ve kültürü paylaşmış ve komşuluk ilişkileri sonucunda birbirlerinin mutfak kültürlerinden etkilenmişlerdir.

Metinde farklı kültürlerin aşağıdaki alanların hangisinde birbirlerini etkilediklerinden bahsedilmektedir?

- A) Sanat
B) Müzik
C) Yemek
D) Giyim

7. çağrı merkezlerinden ALO 144 Sosyal Yardım Hattı aracılığı ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından yürütülen şartlı eğitim/sağlık yardımları, kömür yardımı, gıda yardımı, engelli aylığı, eşi vefat eden kadınlara yapılan yardımlar, barınma yardımı, doğum yardımı vb. yardımlar ile proje destekleri hakkında yapılan her türlü talep, öneri ve şikâyetler alınmakta, veri tabanı incelenerek arayan kişiye başvurusunun durumu hakkında bilgi verilmekte, ilgilil il/ilçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına yönlendirme yapılmaktadır.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ticaret Bakanlığı
B) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
C) Milli Eğitim Bakanlığı
D) Kültür ve Turizm Bakanlığı

8. 1895 yılında Sultan II. Abdülhamit Han tarafından kurulmuştur. Din, dil, ırk, cinsiyet ve mezhep farkı gözetmeksizin muhtaç insanlara hizmet veren bir hayır kurumudur. Burada kalan sakinlerin tüm giyinme, barınma, gıda, sağlık ve bakım ihtiyaçları kurum tarafından karşılanmaktadır.

Metinde bahsedilen kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darülaceze
B) Kızılay
C) Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
D) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

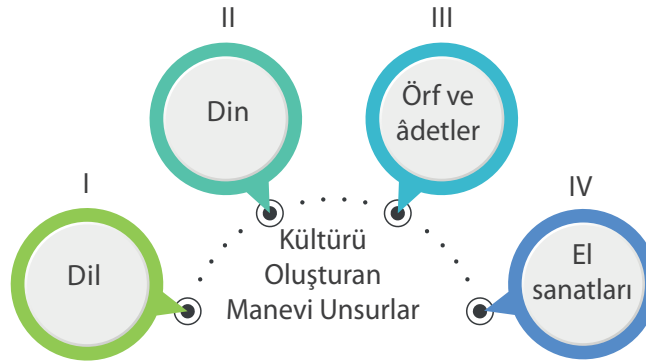
1. Aşağıda farklı kültürlerden insanlara ait görsel verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bütün toplumların kültür özellikleri aynıdır.
- B) Her toplumun kendine özgü kültür öğeleri bulunur.
- C) Kültürü oluşturan en önemli öge gelenek ve göreneklerdir.
- D) Toplumlar yalnızca kendi kültür öğelerine karşı saygılı olmalıdır.

2.

Kültür, geçmişten geleceğe aktarılan ve bir toplumu diğerlerinden farklı kılan ortak yaşam tarzı oluşturur. İnsanların bir araya gelerek ortak bir amaç için oluşturduğu bu kavram sonradan öğrenilen değerler bütünüdür. Toplumu oluşturan bireyler, kültürü yaşayarak ve tecrübe ederek öğrenir. Toplumda kültür; komşu kültürler, teknolojik gelişmeler, coğrafi konum, iklim, yeryüzü şekilleri, toprak özellikleri, su kaynakları vb. coğrafi özelliklere bağlı olarak şekillenir. Her toplumda farklı özelliklere sahip olan kültürü meydana getiren maddi (somut) ve manevi (soyut) unsurlar vardır.

Buna göre verilenlerden hangisi kültürü oluşturan manevi unsurlardan biri değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

3.

Korona kahramanlarına destek, çocuklarına gelecek

Tüm dünyanın ve ülkemizin mücadele ettiği korona virüs salgınına durdurmak ve toplum sağlığını korumak için birçok kurum ve kuruluş etkin bir şekilde mücadele veriyor. Hepimizi zorlayan bu günleri, birbirimize destek olarak atlatmaya gayret ediyor, kayıplarımızın acısını bir nebze hafifletebilmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu doğrultuda, bizim için sevdiklerini arkada bırakarak bu mücadelenin ön saflarında yer alan ve maalesef virüs sebebiyle hayatlarını kaybeden tüm sağlık çalışanı kahramanlarımızın çocuklarının eğitimlerinin yarım kalmaması için harekete geçtik ve korona kahramanlarına destek, çocuklarına gelecek sloganıyla 'TEV Korona Kahramanlarına Vefa Fonu'nu hayata geçirdik. Fon ile bu öğrencilere eğitim hayatları boyunca burs desteğinde bulunacağız.

(<http://www.tev.org.tr/vefafonu/TEV-Korona-Kahramanlarina-Vefa-Fonu.html>)

Verilen görselde,

- I. Dayanışma
- II. Birlik beraberlik
- III. Yardımlaşma

gibi değerlerden hangilerinin ön plana çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

1. Sanat, bir milleti diğerlerinden ayıran, kendine özgü duygu ve zevklerin şekillenmesidir. Türk milli kültürünün de en önemli unsurlarından biri el sanatlarıdır.

Tezhip

Çinicilik

Hat

Buna göre numaralanmış sanatların,

- a. Arap harfleri çerçevesinde oluşmuş güzel yazı sanatıdır. Türkler bu sanatla Anadolu'ya geldikten sonra ilgilenmeye başlamıştır. En parlak dönemini Osmanlılar zamanında yaşamıştır.
- b. Seramik sanatının bir koludur. Mimari süslemede oldukça önemlidir. Cami, medrese, türbe ve sarayları süslemede kullanılmıştır. İznik ve Kütahya bu sanatla ünlüdür.
- c. Eski bir süsleme sanatıdır. Arapçada altınlama, yıldızlama anlamına gelir. Daha çok yazma kitapların sayfalarını, hat ve levhalarının kenarlarını süslemede kullanılır.

bilgileriyle doğru eşleşmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I-a, II-b, III-c B) I-b, II-a, III-c C) I-c, II-a, III-b D) I-c, II-b, III-a

2.

Bayram kutlalamalarında, düğün törenlerinde ve cenaze merasimlerinde bir araya gelen insanlar, bir yandan acılarını ve sevinçlerini paylaşırlar, diğer yandan gençlere birlikteliğin önemini yaşatırlar.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Kültürel unsurlar, toplumda birlik beraberliği sağlar.
- B) Her toplumun kendine özgü bir kültürü vardır.
- C) Toplumsal dayanışma, kültürel benzerlikle mümkündür.
- D) İnsan davranışları toplumdan topluma farklılık gösterir.

3. IRAK-İRAN SINIRINDAKİ DEPREMİN YARALARINI TÜRKİYE SARIYOR

Türkiye, Irak-İran sınırında meydana gelen 7,3'lük depremin yaralarını sarmak için seferber oldu.

TÜRK KIZILAYI

2868'e "IRAK" yazıp kısa mesaj atarak 10 lira bağış yapılıbiliyor.

İHH

"DEPREM" yazıp 3072'ye kısa mesaj atarak 5 lira bağış yapılıbiliyor.

KIZILAY

Deprem bölgesine ulaşan ilk ekip oldu.
55 tırlık konvoy deprem bölgesine ulaştı.
Konvoyda yer alan malzemeler
3 bin çadır, 10 bin battaniye, 3 bin ısıtıcı, 10 bin yatak, 9 binek araç

AFAD

20 personel ile 2 araç, 320 battaniye ve 60 çadırdan oluşan yardım malzemesi ile birlikte 13 Kasım'da Irak'a gitti.
Muş lojistik depodan 2 bin çadır, 640 battaniye ile Diyarbakır lojistik depodan 4 bin battaniye taşıyan 19 tırlık insani yardım konvoyu yola çıktı.

TDV VE İHH DA HAREKETE GEÇTİ

TDV, bölgede hasar gören dini yapılar, camiler, Kur'an kursları ve eğitim merkezleriyle ilgili hasar tespiti noktasında bölge ile görüşmelerini sürdürüyor.

İHH, 30 kişilik acil yardım gönüllüsü ile Irak'a ulaşmak üzere yola çıktı. Ekipler, 2 tır dolusu çadır, kuru gıda ve battaniyeyi afetzedelere ulaştıracak.

Uluslararası Doktorlar Derneği'nden de 5 doktor, insani yardım çalışmalarına dahil olacak.

Verilen bilgi grafiğine göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumlar arası yardımlaşma sağlanmıştır.
- B) Türk yardım kuruluşları uluslararası alanda çalışmaktadır.
- C) Eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksamasını önlemek için çalışmalar yapılmıştır.
- D) Türkiye, Irak'taki afetzedelerin temel ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamıştır.

1. Yaşamamız süresince yer aldığımız grup ve kurumlarda ayrı ayrı roller üstlendiğimiz gibi aynı anda birden fazla rol de üstlenebiliriz. Okulumuzda öğrenci, oynadığımız basketbol takımında kaptan, servis aracında yolcu, markette müşteri vb. roller içinde olabiliriz. İçinde olduğumuz rollerle birlikte bizden beklenen davranışlar da değişmektedir. Öğretmen bir anneden, evde anne ve eş olmanın gerekliliklerini yerine getirmesi beklenirken, okulda öğrencilerini yetiştirmesi beklenir. Önemli olan içinde bulunduğumuz role uygun davranmak ve farklı rollerin davranışlarını birbirine karıştırmamaktır.

Bu metin ile doğrudan ilişkilendirilebilecek kavramlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Sorumluluk
B) Rol
C) Grup
D) Aile

2. Ali Bey, Alsancak Ortaokulu'nda sosyal bilgiler öğretmenidir. Çalışma saatleri içinde öğrencilerine karşı öğretmen rolünü üstlendikten sonra, öğle aralarında gittiği lokantada müşteri rolündedir. Akşam evine gittiğinde ise karısına eş, çocuklarına baba rolündedir.

Bu örnekte sosyal rollerin aşağıdaki özelliklerinden hangisine değnilmemiştir?

- A) Bireyler toplumsal hayatta birden fazla rol üstlenebilirler.
B) Sosyal roller gün içinde değişiklik gösterebilirler.
C) Bireylerin özellikleri rollerin belirlenmesinde etkilidir.
D) Bir kişinin farklı gruplar içinde farklı rolleri olabilir.

3. Gerçekleşme biçimlerine göre üçe ayrılan rol çeşitlerinden biri bağımsız rollerdir. Bağımsız roller arasında yer alan hobiler iradeye bağlı olarak gerçekleşmektedir. Ruhsal gelişime ve fiziksel sağlığa katkı sağlayan hobiler, bireyin kendisini ve sınırlarını keşfetmesine katkı sağlar. Günlük sorumlulukların tamamlanmasından sonra hobilere ayrılacak zaman zihinsel rahatlamayı gerçekleştireceğinden sorumluluklara odaklanmayı artırarak verimi yükseltir. Hobi edinmek, kendini doğru ifade etmenin de farklı yollarından biridir. Sözel olarak ifade etmekte zorlanılan duygu ve düşünceler hobiler aracılığıyla ifade edilebilir. Resim yaparken iç dünyanın tuvale yansıtılması, çekilen fotoğrafların düşünceleri baskılara yansıtması bağımsız rollere özel örneklerdir.

Bu bilgilere göre bağımsız rollere;

- I. Umut'un doğa yürüyüşlerine başlaması
II. Gamze öğretmenin öğrencileriyle duygusal bağlarının güçlü olması
III. Güneş'in ahşap boyama kursunu başarıyla tamamlaması

durumlarından hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

4. **Aşağıdaki grup ve rol eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

	Grup	Rol
A)	Aile	Evlat olmak
B)	Okul	Öğrenci olmak
C)	Bakkal	Müşteri olmak
D)	Basketbol takımı	Kaleci olmak

5. Bireyler yer aldığı ilk kurum olan ailede; torun, kardeş, abla, ağabey gibi rollere sahip olabilir. Bu rollerin farklı görev ve sorumluluklarını yerine getirirler.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ailedeki rollerimiz değişkenlik gösterebilir.
 B) Aynı grup içerisinde sadece bir rol üstlenebiliriz.
 C) Ailede torun olmak en zor rollerden biridir.
 D) Ailemiz içerisinde rollerimizin gerektirdiği gibi davranmasak da olur.
6. Bazı roller, kişilerin yetenek ve becerileri dikkate alınmadan ve onların bir çabası olmadan kendileri dışındaki etkenler tarafından verilir. Kişiler bu rollerini doğuştan elde ederler.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamaya uygun bir örnektir?

- A) Öğretmen olmak
 B) Kardeş olmak
 C) Sınıf başkanı olmak
 D) Üniversite öğrencisi olmak
7. Tarım toplumlarında aile etkili bir kurum olduğu için kadınların sahip olduğu en önemli rol annelik olarak kabul edilir. Ancak sanayileşmiş bir toplumda ekonomi etkili bir alan olduğundan kadına atfedilen en önemli rol mesleğinin gerektirdikleri olacaktır.

Verilen bilgide rollerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Gün içinde değişebilirler.
 B) Kişisel özelliklere göre belirlenirler.
 C) Toplumun yapısına uygun beklentileri karşılarlar.
 D) Bir kişi tarafından aynı anda üstlenilebilirler.

8. • Tantuni
 • Höşmerim
 • Keşkek

Verilenler aşağıdaki kültür öğelerinden hangisini örneklendirir?

- A) Yiyecekler
 B) El sanatları
 C) Halk oyunları
 D) Tarihî güzellikler

9.

Sadaka Taşı

Görselde verilen uygulamanın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rollerimizin gerektirdiği şekilde davranmak
 B) İhtiyaç sahiplerine yardım
 C) Kültürümüzü tanıtmak
 D) Ürünlerin geri dönüşümünü sağlamak

1. Her grup; üyelerine, beklenen davranış modellerini dayatır. Kişilerin ait oldukları grupta tutunabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için rollerine uyum göstermeleri beklenir. Aksi takdirde üyeler çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya kalabilirler. Her yeni gruba dâhil olduğunda yeni davranış kalıpları geliştirilmelidir. Örneğin; şirkette üst düzeyde çalışan bir kişinin üye olduğu sivil toplum kuruluşunda alt statüde bulunup buna uygun davranış geliştirmesi rollerine uygun davranış modeli içinde olduğunu gösterir.

Buna göre sosyal rollerle ilgili,

- I. Grup beklentilerine uygun olarak geliştikleri
- II. Yerine getirilmediklerinde cezayla karşılaşılmasına neden oldukları
- III. Gruplara göre değişkenlik gösteren sorumluluk alanları yarattıkları

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

2. Rollerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

- A) Bir kişi aynı anda farklı roller alabilir.
B) Rollerimiz zaman içinde değişmez.
C) Roller gün içinde değişiklik gösterebilir.
D) Bireylerin özellikleri rollerinin belirlenmesinde etkilidir.

3.

Aslı hanım okulda öğretmenlik yapmaktadır. Çalışmadığı zamanlarda çocuklarıyla vakit geçirmektedir.

Buna göre Aslı hanımla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Roller arasında çatışma yaşamaktadır.
B) Roller ile ilgili bir sorumluluğu yoktur.
C) Sonradan kazandığı rolleri bulunmaktadır.
D) Üstlendiği mesleki rol, sosyal rolünü olumsuz etkilemektedir.

4. Üye olunan grup ve kurumlarda üstlenilen rollerin gerektirdikleri toplumun beklentilerine göre şekillenir. Ancak çoğu zaman bireylerin rollerini yerine getirirken toplumun değerlerini bilmesi yeterli olmaz. Yeni üye olunan bir grupta, çalışılmaya başlanan meslekte, edinilen yeni bir statüde sürekli yeni oluşan rollere uygun değerleri öğrenmek ve içselleştirmek zorunluluğu vardır.

Aşağıdakilerden hangisi verilen durumu destekler niteliktedir?

- A) Bireyler içinde yaşadıkları toplumun değerlerini bilmeden dünyaya gelirler.
B) Bireyler ilgi ve yeteneklerine uygun olarak çeşitli roller üstlenirler.
C) Bireyler davranış biçimlerini tamamen toplumun istekleri doğrultusunda şekillendirirler.
D) Bireyler ömür boyu süren sosyalleşme süreçleri içinde rolleri gereği sürekli yeni davranış biçimleri öğrenirler.

5. Toplumsal yaşamda roller kendi aralarında birbirine bağlı ve uyumludur. Örneğin, öğretmen-öğrenci ilişkisinde öğrencilerin öğretmenlerden kendilerini eğitmeleri, sevgiyle yaklaşmaları, ders sürecinin eğlenceli geçmesini istediklerini görürüz. Öğretmenler ise öğrencilerin anlatılanları kavramalarını, yıl sonunda üstün başarı sağlamalarını beklemektedir.

Buna göre aşağıdaki öğretmen ve öğrenci davranışlarından hangisi verilen durumdaki beklentileri karşılayacak nitelikte değildir?

- A) Öğretmenin öğrencilerinin düşüncelerini dinleyerek saygı göstermesi
B) Öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uygun hareket etmesi
C) Öğretmenin öğrencilerinin sosyal aktivitelerini ikinci plana atması
D) Öğrencilerin derslerine zamanında girmesi

6.

Maraş dondurmasına keçi sütü ve sahlep katılır.

Balıkesir'in hoşmerim tatlısı, tuzsuz peynir, yumurta, yağ, irmik, un, tuz ve şeker kullanılarak yapılır.

Verilen konuşmayı yapan kişi aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi vermiştir?

- A) Ülkemizdeki halk oyunları
B) El sanatlarında kullanılan araçlar
C) Yemek kültürü
D) Kıyafetlerdeki değişim

7.

Görselde verilen kültür ögesi aşağıdaki ülkelerden hangisine aittir?

- A) Almanya
B) Fransa
C) Japonya
D) Mısır

8. Kültür, bir toplumun yaşam biçimidir. Tarihsel gelişme süreci içinde yaratılan tüm maddi ve manevi değerlerin sonraki kuşaklara aktarılmasıdır. Diğer bir deyişle uygarlıktır. Toplum olarak aynı şeylere sevinir, aynı şeylere üzülürüz. Bizi birbirimize bağlayan bağlar vardır. Bu bağlar millî kültürü oluşturur.

Buna göre millî kültür öğeleri arasında,

- I. Dil
II. Örf ve adetler
III. Tarih

unsurlarından hangileri yer alır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III